

Uppdrag 8. Moränformationer

Kan man besöka en rogenmorän så är det en fördel. Ifall ni inte har möjlighet att besöka en rogenmorän kan ni studera foton och kartor och fundera på hur moränerna kan ha bildats och fått sin form. Gör en rundvandring längs och tvärs över höjdskillnaden.

Uppgift 1.

Att fundera på

- Hur hög är formationen som högst jämfört med omgivande mark?
- Har höjden någon speciell riktning/orientering? I så fall vilken?
- Har höjden någon speciell form? Rita av den.
- Kan du se fler liknande höjder som den här i närheten?
- Hur har den uppkommit?

Faktablad I 11

Studera **faktablad I 11** om Rogen- eller ribbed-moräner.

1 a. Konstruera

Bygg en miniatyrmodell av en ribbed-morän av sand eller snö och fundera på riktning, utseende m.m.

1 b. Presentera

Presentera er modell för de andra och ge lite fakta kring hur denna formation bildas.

Foto: Thomas Birkö.

LÄRARE

Uppgift 2.
De Geer-moräner

Följande uppgifter görs utomhus helst vid någon De Geer-morän om man har möjlighet. Exemplet tas från Svedjehamn. Uppgiften kan göras på vintern, då man kan använda snö som byggmaterial, eller under barmark-sperioden vid någon sandstrand eller sandgrop.

Att fundera på

Gör en rundvandring i området och fundera på hur höjdskillnaden har uppkommit.

- Vilken orientering (riktning) har höjden?

Faktablad I12

Grupperna får **faktablad I 12** som visar hur en De Geer-morän bildas samt vidstående karta.

Att fundera på

- Hur har den De Geer-morän ni står på bildats?
- På vilket sätt har De Geer-moränerna styrt människans nyttjande av området både på land och i vatten?

2 a. Konstruera

Ni skall med hjälp av **faktablad I12** i snö eller sand bygga ett modellavsnitt av en eller flera De Geer-moräner vid Svedjehamn.

2 b. Presentera

Nu skall ni presentera er tredimensionella modell för de andra grupperna och förklara hur De Geer-moräner bildas samt visa på vilken betydelse de har både när de ligger under vatten och på land.

Foto: Anita Storm.

LÄRARE

Uppgift 3. Drumliner

Uppgiften utförs på en drumlin. Alternativt kan ett foto eller en karta över en eller flera drumliner på svenska eller finska sidan användas när man gör uppgiften. Ifall drumliner finns tillgängliga så gör en rundvandring längs och tvärs över höjdskillnaden.

Att fundera på

- Hur hög är formationen som högst jämfört med omgivande mark?
- Har höjden någon speciell riktning/orientering? I så fall vilken?
- Har höjden någon speciell form? Rita av den.
- Kan du se fler liknande höjder som den här i närheten?
- Hur har den uppkommit?

Faktablad I10

Läs i **faktablad I 10** om drumliner.

Att fundera på

- Vilken riktning har isens rörelse haft här?

